

Vzdělávací obor:

Název oboru: Hudební, taneční a dramatická výchova

Očekávaný výsledek učení:

Kód OVU: UAK-HTD-003-ZV9-009

Uvede příklady živého umění, kulturních projevů, akcí, tradic a kulturních institucí na regionální, národní i celosvětové úrovni.

Popis úrovně SPLNĚNO

- Uvede příklady kulturních institucí a kulturních akcí z oblasti hudby, tance a divadla regionálního, národního a celosvětového významu.
- Využívá digitální technologie a další jemu dostupné zdroje k získávání informací o významných uměleckých a kulturních aktivitách ve svém regionu i v celostátním a světovém měřítku.
- Svě zkušenosti a poznatky zpracovává různým způsobem (vede si kulturní deník, prezentuje svůj zážitek z kulturní akce nebo návštěvy kulturní instituce ostatním apod.).

Koncertní síň

Autorka: Silva Macková

Úvod/kontext/anotace:

Tato aktivita se zaměří na význam koncertních sálů jako kulturních a hudebních institucí. Žáci budou zkoumat, proč je pro kvalitní koncert nezbytný speciálně upravený prostor, jaký vliv má akustika a zvuková technika na hudební zážitek a jak koncertní síně přispívají k prestiži a významu hudebních vystoupení. Prostřednictvím praktických pokusů a diskuse si žáci uvědomí, proč koncertní síň není jen obyčejný prostor, ale kulturní fenomén, který ovlivňuje světovou i národní hudební kulturu. Cílem aktivity je pochopit roli koncertních sálů v kulturním dění a prozkoumat, proč jsou tak ceněné a renomované.

Zadání pro žáky:

Úvodní diskuse

- Jaké koncertní síně znáte? Navštívili jste někdy nějakou?
- Jaký je rozdíl mezi koncertní síní a jinými kulturními budovami (např. divadlem, operou, galerií...)?
- Myslíte si, že tvar místnosti ovlivňuje zvuk? Jak?

A. Proměny zvuku

Společně si poslechneme ukázky prezentace zvuku z několika koncertních sálů, sledujte proměny zvuku podle míst v hledišti. Ukážu vám také plány síní s vyznačenými místy, kde sedí divák, který zvuk poslouchá. *(Učitel vybere z nabídky odkazu tři ukázky koncertních sálů, ty pak už nezařadí do nabídky v bodě D – výběr koncertní síně pro malé skupiny a přípravu prezentace. U každé prezentované síně uvede i další informace z webové stránky – viz odkaz.)*

Zdroj: [Concert halls and theatres - ODEON Room Acoustics Software](#)

Co podle vás ovlivňuje kvalitu zvuku v koncertní síni?

Jaké tvary sálů jsme teď viděli?

Jaké zajímavosti jsme se o konkrétní koncertní síni dozvěděli?

Co podle vás nejvíce ovlivňuje akustiku sálu?

Dozvěděli jsme se i něco o použitých materiálech a vybavení sálu?

Kdo navrhuje koncertní sál a jeho akustiku?

*Jako zajímavost může učitel uvést i fakt, že hlavním akustikem týmu koncertní síně, která se staví v Brně, je **Yasuhisa Toyota (1952)**, ředitel americké pobočky společnosti Nagata Acoustics založené v roce 1971. Společnost má na svém kontě přes šest desítek koncertních sálů po celém světě, Yasuhisa Toyota je hlavním akustikem padesáti z nich.*

B. Praktické experimenty s akustikou

Pokud to prostředí školy umožňuje, vyzkoušejte mluvení a zpěv v různých prostorách školy (učebna, chodba, tělocvična) a sledujte rozdíly v dozvuku a hlasitosti.

C. Je dobrý zvuk všechno? Co dělá z koncertní síně významnou kulturní instituci?

Diskusi zaměříme na:

- **pocit blízkosti a propojení s účinkujícími** (každý divák by měl dobře vidět a slyšet – i z nejvzdálenějších míst),
- **vizuální stránku** (jak ovlivňuje vizuální dojem divácký zážitek a jak působí budova na okolí, jak architektonická krása a estetika prostředí podporují celkový zážitek),
- **na dramaturgii** (výjimečný sál nestačí – záleží i na tom, kdo ho řídí a co se v něm děje, zajímavý program, renomovaní hosté, podpora mladých hudebníků – to všechno utváří pověst sálu).

D. Významné koncertní síně

Rozdělte se do menších skupin a vyberte si jednu známou koncertní síň, například:

Musikverein (Vídeň, Rakousko)
Carnegie Hall (New York, USA)
Concertgebouw (Amsterdam, Nizozemsko)
Elbphilharmonie (Hamburk, Německo)
Sydney Opera House (Sydney, Austrálie)
Philharmonie de Paris (Paříž, Francie)
Walt Disney Concert Hall (Los Angeles, USA)
Suntory Hall (Tokio, Japonsko)
Royal Albert Hall (Londýn, Velká Británie)
Rudolfinum (Praha, Česko)

Zjistěte o ní co nejvíc z internetových zdrojů a připravte krátkou prezentaci (ústní, digitální, poster...).

Zaměřte se zejména na tyto otázky. Pokud na ně ve zdrojích nenajdete odpovědi, zpracujte do prezentace jiné důležité nebo zajímavé informace.

- **Akustické vlastnosti**
- **Architektura** (sálu i budovy, architekt, styl budovy)
- **Historie a význam** (vznik, jaké významné koncerty se zde konaly, jaké významné umělecké osobnosti zde koncertovaly)

E. Prezentace výstupů

F. Závěrečná reflexe a diskuse

- Jaký význam mají koncertní síně pro hudbu i architekturu?
- Jak architektonické řešení ovlivňuje kvalitu hudebního zážitku?
- Kdy je důležitější funkčnost a kdy estetika?
- Co všechno přispívá k vytváření renomé koncertní síně?

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK kulturní Kulturní kontext Kód: KKT-KON-000-ZV9-001	<i>Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.</i>	• organizují diskuse a debaty o různých uměleckých dílech, kulturních událostech a tématech, které jsou aktuální ve společnosti, zapojují se se žáky do kulturních a uměleckých projektů v rámci školy i mimo školu • hodnotím s žáky vliv digitálních médií na dostupnost a kvalitu kultury a umění

Metodický komentář pro učitele

Vazba na klíčové kompetence:

1. **KK kulturní** (Kulturní kontext): Žáci mají příležitost rozlišovat různé formy kultury a umění a pochopit význam kulturních institucí. V rámci této aktivity se žáci seznámí s konkrétními koncertními síněmi, jejich historickým významem a akustickými vlastnostmi. Téma se soustředí na kulturní hodnotu těchto institucí a jejich roli v uměleckém životě.

Metodická doporučení pro realizaci hodiny:

- **Cílené zaměření na akustiku a architekturu koncertních sálů:**
Aktivita by měla žákům ukázat, jaký vliv má akustika na vnímání hudby a jak tvar a materiály sálu ovlivňují zvuk.
Příklad: Po poslechu různých ukázek zvukových změn v koncertních síních (např. z webového odkazu) nechte žáky diskutovat, jak si představují akustiku v různých prostorech a co se jim na zvuku líbí, nebo nelíbí. **Diskuse by měla směřovat k tomu, jak tvar místnosti (obdélníkový, kruhový, oválný) ovlivňuje odraz zvuku.**
- **Praktické experimenty s akustikou:**
Zkuste žákům umožnit poslech a analýzu akustiky v různých prostorách školy (učebna, chodba, tělocvična). Tento praktický krok slouží k tomu, aby žáci pochopili, jak se zvuk mění v závislosti na prostoru. Nejde jen o zjištění, jaký zvuk je hlasitý nebo tichý, ale i o to, jak různé prostory mění kvalitu zvuku (dozvuk, odraz).
Doporučení: Při této části by žáci měli být vedeni k tomu, aby se soustředili nejen na množství zvuku, ale i na to, jak se zvuk „šíří“ nebo „vstřebává“. Tento krok je důležitý pro rozvoj jejich pozorovacích dovedností.
- **Zpracování informací o koncertních síních:**
Žáci se rozdělí do skupin a začnou zpracovávat konkrétní koncertní síň. Tento krok by měl být veden s důrazem na historii a význam koncertní síně, akustické vlastnosti, ale i architekturu (kdo ji navrhl,

jaký je styl a historický kontext). **Pozor na to, aby se žáci nezaměřili pouze na technické detaily,** ale aby zvážili i kulturní a umělecký význam dané instituce.

Tip: Když žáci připravují prezentace, nechte je zpracovat jak technické informace, tak i subjektivní hodnocení (proč je daná koncertní síň považována za významnou). Tato část rozvíjí jejich schopnost analyzovat a hodnotit kulturní dění.

- **Reflexe a diskuse:**

Po prezentaci každé skupiny by měla následovat diskuse. V tuto chvíli se zaměřte na **pocit propojení s účinkujícími**, jak architektura ovlivňuje vztah mezi divákem a umělcem a jaký vliv má zvuk na hudební zážitek. Také je dobré diskutovat, jak **vizuální stránka budovy a její estetika** podporují kulturní význam a vnímání kvalitního zážitku.

Důležité metodické zásady:

1. **Podpora aktivního zapojení žáků:** Důraz na to, aby žáci nejen pasivně přijímali informace, ale aktivně přemýšleli o vlivu prostorového uspořádání na zvuk.
Například: Na konci diskuse se žáci mohou zamyslet nad tím, jak by oni navrhli koncertní síň a jak by zlepšili akustiku pro určitou hudební formu.
2. **Otevřenost a podpora různých nápadů:** Během diskusí a experimentů dbejte na to, aby žáci vyjadřovali své názory a myšlenky na to, co činí koncertní síň výjimečnou – jejich perspektiva může být různorodá a často překvapivá.
3. **Časová náročnost:** Na každou fázi hodiny (experimenty, diskuse, prezentace) vyčleňte dostatek času, aby se žáci mohli plně soustředit na daný úkol. Pokud je čas omezený, zaměřte se na jednu konkrétní část (např. architektura vs. akustika) a poskytněte žákům možnost dopracovat svou práci v dalších hodinách.

Popis ověřování

Ověřování výsledků učení v této aktivitě bude probíhat průběžně a bude zaměřeno na různé aspekty práce žáků. Učitel sleduje následující:

Skupinová práce a spolupráce:

- Sleduji, jak žáci spolupracují ve skupinách, jak si rozdělují úkoly, jak komunikují a jak efektivně využívají dostupné materiály.
- Ověřuji, zda každá skupina plní svůj úkol, a pokud je potřeba, poskytuji podporu v průběhu práce.

Kvalita výzkumu a analýzy:

- Posuzuji, jak žáci zpracovávají získané informace. Zda se zaměřují na relevantní detaily o akustice, architektuře a kulturním významu koncertních síní.
- Ověřuji, zda žáci kriticky hodnotí informace z různých zdrojů a zohledňují kulturní kontext při analýze koncertních síní.

Prezentace výsledků:

- Sleduji, jak žáci prezentují své výsledky. Hodnotím, zda jsou jejich prezentace jasné, informativní a zda správně propojují technické a kulturní aspekty koncertních síní.
- Ověřuji, zda jsou v prezentacích zahrnuty klíčové informace o akustice, architektuře a kulturním významu a zda je prezentace poutavá a strukturovaná.

Diskuse a reflexe:

- V závěrečné diskusi hodnotím, jak žáci reagují na prezentace ostatních skupin, jak propojují různé faktory ovlivňující koncertní síň a jak se zamýšlejí nad vlivem těchto faktorů na hudební zážitek.
- Ověřuji, zda jsou žáci schopni kriticky reflektovat a diskutovat o důležitosti kulturního a technického aspektu koncertních sálů.

Individuální zhodnocení:

- Na závěr aktivity požaduji od žáků krátkou reflexi o tom, co se dozvěděli a jaký vliv mají jednotlivé faktory na kvalitu koncertní síně.
- Ověřuji, zda žáci umí propojit teoretické poznatky s praktickými zkušenostmi a aplikovat je na konkrétní příklady.

Tato forma ověřování je zaměřena na celý proces učení – od výzkumu a analýzy přes spolupráci až po prezentaci výsledků a reflexi. Tím získám celkový obrázek o tom, jak žáci pochopili téma a jak efektivně dokážou aplikovat získané vědomosti.

Zdroje

ODEON Room Acoustics Software: Tato stránka poskytuje archiv zvukových ukázek z různých prostor včetně ukázek z koncertních sálů a ukázek, jak různé prostory ovlivňují zvukové vlastnosti nahrávek. [ODEON Room Acoustics Software](#)

Lignatur AG: Na této stránce najdete zvukové ukázky z různých prostředí, jako jsou sportovní haly a učebny, s akustickými úpravami a bez akustických úprav. [Lignatur AG](#)

SpeaK Web: Tato platforma nabízí různé zvukové ukázky, které demonstrují vliv akustiky místnosti na různé zvuky včetně hudebních frází a mluveného slova. <https://speak.ircam.fr/en/lexique/lexique-ircam/>

PŘÍLOHA

Možné pokračování v dalších hodinách.

Bude mít Brno koncertní síň?

Anotace

Tato aktivita se zaměří na aktuální téma výstavby Janáčkova kulturního centra v Brně, které je dlouho očekávaným projektem pro město a jeho kulturní scénu. Výstavba tohoto koncertního sálu začala již v roce 2013, kdy byly položeny základy pro realizaci kulturního prostoru, a po letech příprav a odkladů nyní vstupuje do fáze nadzemní stavby, s dokončením plánovaným na rok 2027.

Žáci se v této aktivitě zaměří na analýzu procesu výstavby a významu této kulturní investice pro Brno a jeho okolí. Budou zkoumat důvody, proč se výstavba protáhla, jaký vliv bude mít nový koncertní sál na městskou kulturu a jakým způsobem tento projekt zapadá do širšího kontextu regionálních a národních kulturních aktivit. V rámci aktivity si žáci také ověří, jak se navrhovaný prostor vyrovnává s akustickými a architektonickými nároky moderní koncertní síně. Pomocí dostupných informací a analýz z různých zdrojů připraví prezentace o budoucím kulturním centru a zamyslí se nad jeho významem pro Brno i pro celkový kulturní život České republiky.

Následující činnosti mohou být zaměřeny na zjišťování okolností stavby brněnské koncertní síně (články na webu) a stavby Areny Brno nebo se mohou zaměřit na osobnost prof. Aleny Veselé, emeritní rektorky JAMU, z jejíhož popudu vznikl v roce 1992 Spolek pro výstavbu koncertní síně v Brně a snaha o vznik koncertní síně se pro ni stala celoživotním posláním.

Východiska:

Harmonogram

<https://www.salprobrno.cz/projekt/>

1929 První zmínka o potřebě koncertního sálu v Pazdírkově hudebním slovníku.

1992 Z popudu emeritní rektorky JAMU prof. Aleny Veselé vznikl Spolek pro výstavbu koncertní síně v Brně.

2003 Architektonická soutěž (Ateliér M1 architekti s. r. o.).

2013 Zahájeno územní řízení s rozdělením na 2. etapy (podzemní část a nadzemní část), pověřena společnost BKom, a. s. investorstvím a zajištěním územního rozhodnutí a stavebního povolení.

2013 Vydáno územní rozhodnutí pro obě etapy a zahájeno stavební řízení, získání stavebního povolení pro 1. etapu.

2014 Vysoutěžen dodavatel – konsorcium firem OHL ŽS, a. s., Strabag, a. s., Unistav, a. s., získání stavebního povolení pro 1. etapu.

2015 Poklepán základní kámen.

2016 Vypsáno výběrové řízení na dodavatele projektové dokumentace pro stavební povolení.

2018 Podepsaná smlouva s dodavatelem projektové dokumentace pro stavební povolení (Konior Studio / Nagata Acoustics / Architekti Hruša & spol., Ateliér Brno. Dosavadní práce je prováděním architektonického a urbanistického díla autorů: Ing. arch. Jan Hájek, Ing. arch. Jakub Havlas, Mgr. akad. arch. Pavel Joba v rámci: Atelier M1 architekti, s. r. o.

2020 Stavební povolení pro nadzemní část.

2021 Výroba akustického modelu, akustická měření.

2021 Vyhlášení veřejné sbírky na nové varhany pro sál.

2023 Vypsáno výběrové řízení na dodavatele stavby.

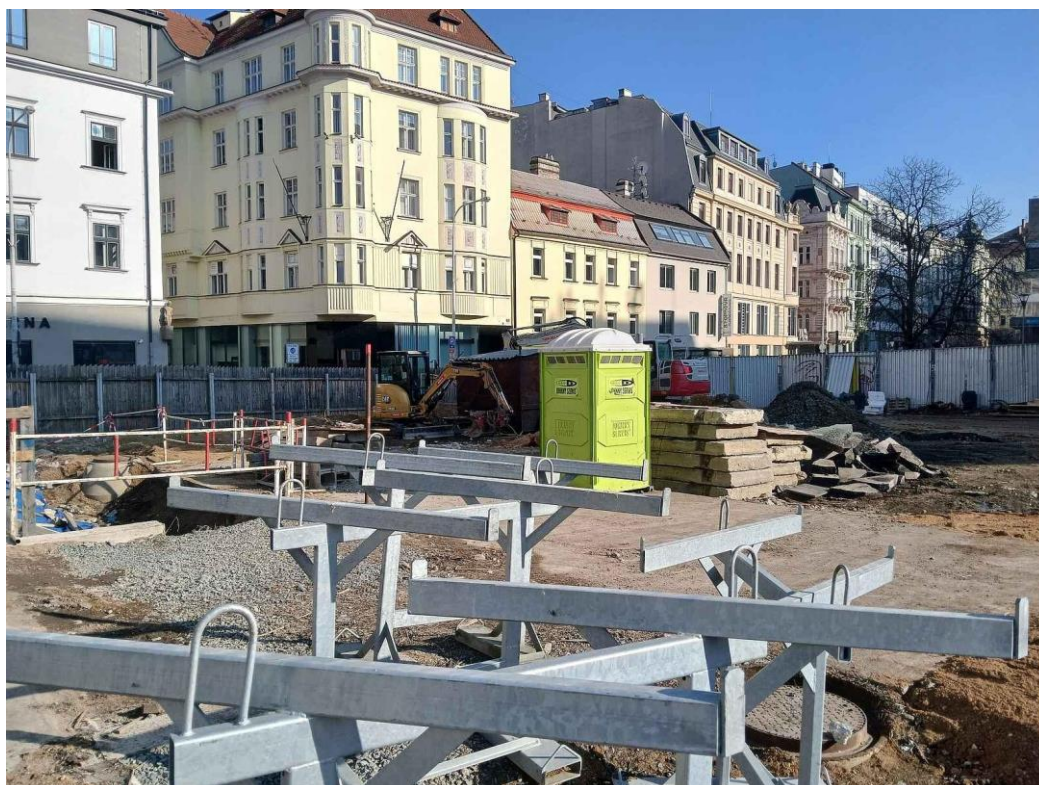
2025 Poklepání na základní kámen.

Jako motivace pro následující činnosti mohou sloužit fotografie:

Brněnské billboardy v podchodu pod nádražím...

Koncertní sál Brno dnes – zahájení v roce 2015

Arena Brno dnes – zahájení v roce 2023

2025 – Poklepáním na základní kámen symbolicky zahájili premiér Petr Fiala, ministr kultury Martin Baxa a další významní hosté druhou etapu stavby Janáčkovy kulturního centra v Brně. Výstavbou nového koncertního sálu získá město prostor pro pořádání hudebních vystoupení na světové úrovni.

První zleva je prof. Alena Veselá, která se v červenci 2024 dožila 100 let.

Rozhovor s prof. Alenou Veselou pro český rozhlas u příležitosti jejích stých narozenin:

<https://brno.rozhlas.cz/stoleta-varhanice-alena-vesela-je-clovek-jak-starej-tak-musi-mit-vzdycky-neco-na-9030444> (o koncertním sále mluví od 18 minut 13 vteřin do 18 minut 42 vteřin)